

danffe, men dette blev i alt Fald hævet længe førend Ktelerfreden.

Der er hentydet, ogsaa af den ærede Lands-
thingsmand (Ploug), til den særlige Forsp-
telse, der paahvilede den danffe Statskasse til
at komme det islandffe Skolevæsen tilhjælp,
idet denne har solgt de Godser, som tidligere
eiedes til dettes Underhold. Jeg skal i den
Anledning her leilighedsviis bemærke, at der af
Krongodsjet — altsaa af, hvad vi vilde kalde
Domainer — vel blev solgt 6,100 saakaldte
Hundreder, men blev beholdt 8,600 Hundreder
— Boet blev altsaa dog ikke heelt fallit —
og at disse sidste give en Indtægt af 13,200
Rd. aarlig, hvorimod en Beregning — jeg
kan ikke modstaae Fristelsen til at afbryde det
Træge og Tunge i denne Forhandling ved at
ansføre dette — har viist, at de 6,100 Hun-
dreder, som ere solgte længere tilbage i Tiden,
nu med Rente og Rentens Rente vilde repræ-
sentere en Capital af 40 Millioner, hvilke
40 Millioner man dog er saa venlig ikke at
ville kræve af os. Forøvrigt maa jeg be-
mærke, at der med de geistlige Godfers Salg
paa Island ikke er skeet Andet, end hvad der
er skeet allevegne eller er ifærd med at skee.
Det er en bekjendt Sag, at ved Secularisa-
tionen efter Reformationen bleve de geistlige
Godser næsten overalt solgte enten til Stats-
fornødenheder eller til særlige Diemed, og
hvad der da skee i Danmark, er ogsaa skeet
paa Island. Salget af Stolgodset indbragte
den danffe Statskasse — jeg siger den danffe
Statskasse, skjøndt det af det Følgende vil
sees, at dette Udtryk ikke er rigtigt — 131,181
Rd. 4 sk., hvoraf Renten ikke er fuldt 6,000
Rd., og, hvis altsaa i sin Tid den kongelige
Resolution af 2den Mai 1804 — hvorved
Salget af Holum Gods blev forekrevet, og
hvorved det blev befalet, at Rentekamret skulde
træde i Forbindelse med Cancelliet og Finants-
collegiet for at undersøge, hvorledes der lige-
som for Reykjavigs Skole kunde bestemmes en
reglementeret Fond til Fremme for Skole-
indretningen — var bleven gennemført —
Gud give, at det var skeet — saa vilde en
saadan Fond i det Allerhøieste være kommen
til at bestaae af 131,000 Rd. og altsaa
give 6,000 Rd. i aarlig Rente, medens

der her foreslaaes som bestandigt Tilskud,
det vil sige, indtil anderledes bestemmes
ved Lov, 15,000 Rd., altsaa ikke saa
lidet mere end det Dobbelte. Den omtalte
Fond vilde derhos ikke engang have været til-
stede med det nævnte Beløb, thi det vilde
selvfølgelig være gaaet dermed, som med saa
mange andre Fonds: naar nye Krav vare frem-
komne, vilde man have fyldestgjort dem af
Fonden. Navnlig tør jeg antage, at man,
hvis der havde været en saadant særlig Skole-
fond med 131,000 Rd. i Capital, saa ikke,
dengang man skulde til at bygge den nye store
Skole i Reykjavig, vilde have taget de 21,000
Rd., som manglede, efterat de øvrige Resour-
cer vare tilvelebragte, af den almindelige danffe
Skolefond, men af den særlige islandffe Fond.
Disse 21,000 Rd. — naar der ikke er sagt
Noget om dem i Betænkningen, da er det
for at holde det aabent for Rigsdagen, om
den vil skænke denne albeles klare Gjældsfor-
dring til Island — vilde altsaa i saa Fald
i det Allermindste være gaaede bort af de
131,000 Rd., og al den megen Tale om og
Regnen over Kravene i saa Henseende vilde i
det Hele være faldne bort med Fondens Stift-
telse. Udvalget har forøvrigt nærmest holdt sig
til de almindelige Principer, thi det er en
urøffelig Fæstning, men det vilde ikke have
været vanskeligt for Samme at oplyse, at Sal-
get af Domainegodsjet eller de kongelige Eien-
domme, som tilsammen med lange Mellemrum
indbragte 168,704 Rd. 81 sk., er skeet paa
Grund af og særlig foranlediget ved Udgifter
til og Anvendelser paa Island, som derved ere
blevne dækkede. Navnlig blev det saaledes f. Ex.
ved kongelig Resolution af 29de April 1785
bestemt, at den Udgift, hvortil det til Skal-
holt Stift henlagte Gods hidtil var givet,
nemlig for at Biskoppen ved Hjælp af det
skulde holde Skolevæsenet for sin egen Reg-
ning, nu skulde gaae over paa „Bores Kasse“.
Jeg skal dog ikke her indlade mig vidtløftig
paa dette Punkt, men kun sige, at noget ganske
Egnende naturligtviis i sin Tid er skeet i
Norge. Dengang var Norge i Statseenhed
med Danmark, og „Bores Kasse“ var da den
danff-norffe Statskasse, men ved Norges Ad-
skillelse gif alle deilige Forspigtelser fuldt over